

eye glasses, aprons, when mixing chemicals was at high level ($\bar{x} = 3.84$). Health concern as shown in each month had a value of $\bar{x} = 1.54$ which was lowest as found in the study. When each category was analyzed, the study found that having pains and aches in the body especially around the calves and ankles was average ($\bar{x} = 2.75$). Overall, mental health was found to be of concern having $\bar{x} = 1.71$ which was lowest in this part of the study. Loud conversation or unwanted noise in the area while at work was found to be unbearable ($\bar{x} = 2.24$). Individual factors were not found to be related to the staff's well-being and health problems where the study took place.

Keywords: personnel, work environment, health, work safety

1. บทนำ

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสุขภาพแห่งชาติเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะพบว่าประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากการลดของภาวะเจริญพันธ์หรือการเกิดน้อยลง คนไทยเฉลี่ยอายุยืนยาวขึ้นการเปลี่ยนแปลงทางระบาดวิทยาทำให้โรคติดต่อไปเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและยังมีปัญหาสุขภาพจาก อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ ภัยสุขภาพรวมทั้งโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมสูงชัน(คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 12, 2559, 4)

นอกจากนี้ยังพบปัญหาสุขภาพคนไทยและระบบบริการสุขภาพสภาพปัญหาสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปคนไทยมีอายุยืนขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาและสังคมไทยได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว และจะเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว คาดว่าอีกยี่สิบปีข้างหน้าเราจะมีผู้สูงอายุสูงถึงหนึ่งในสี่ของประชากรทั้งหมดและแบบแผนการเจ็บป่วยและเสียชีวิตเปลี่ยนจากโรคติดต่อเป็นหลักมาเป็นโรคไม่ติดต่อ ซึ่งเกิดจากการถดถอยของสมรรถภาพการทำงานของอวัยวะต่างๆในร่างกายและผลสะสมของพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น เบาหวาน/ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ มะเร็ง ฯลฯ จากผลการสำรวจสุขภาพคนไทยโดยการตรวจร่างกาย พบว่าประชากรไทยมักไม่รู้ตัวว่าเป็นโรคเรื้อรัง หรือกลุ่มที่รู้ว่าเป็นโรคเรื้อรังนั้นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถควบคุมอาการและดูแลรักษาตนเองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งภาวะดังกล่าวมักนำมาซึ่งภาวะทุพพลภาพในที่สุด ทำให้มีภาวะพึ่งพิงในการดำรงชีวิต และต้องการได้รับการดูแลจากบุคคลในครอบครัวหรือเจ้าหน้าที่บุคลากรทางด้านสาธารณสุข (สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย, www.hisro.or.th, เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560)

และในปีพ.ศ.2552 กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการปรับการบริหารสุขภาพระดับปฐมภูมิที่มีอยู่ ได้แก่ สถานีอนามัยให้เป็น”โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล” แนวคิดของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะเป็นหน่วยบริการระดับปฐมภูมิที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อให้ประชาชนทุกวัยมีสุขภาพดีและใช้ชีวิตอย่างมีสุขภาวะขณะเดียวกันก็ดูแลและส่งเสริมสุขภาพของผู้เจ็บป่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (อลิสสา ศิริเวชสุนทร, 2555, 3) จากปัญหาสุขภาพที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นทำให้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรทางด้านสาธารณสุขต้องดูแลป้องกันรักษาฟื้นฟูสุขภาพประชาชน โดยเฉพาะปัญหาสุขภาพที่เกิดจากโรคที่สามารถป้องกันได้ องค์การอนามัยโลกจึงให้ความสำคัญกับสุขภาพเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุขจึงต้องปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของบุคคลรวมทั้งจะเพิ่มระดับความผาสุกเพื่อการมีภาวะสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ประกอบด้วยการปฏิบัติกิจกรรมที่ครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ต่อสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางกาย ด้านโภชนาการ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการพัฒนาทางด้านจิตวิญญาณ และ ด้านการจัดการกับความเครียด ถ้าบุคคลสามารถปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ ก็จะก่อให้เกิดสุขภาวะ และเมื่อบุคคลนั้นกระทำพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพจนเป็นแบบแผนในการดำรงชีวิต ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีสุขภาวะตลอดชีวิต ซึ่งการมีสุขภาวะจะทำให้บุคคลมีชีวิตที่มีคุณภาพ มีผลผลิตในการทำงานมากขึ้นลดการขาดงาน ลดการเจ็บป่วยและลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล(ลดาวัลย์ ประทีปชัยกูร, 2548, 2)

จากข้อความข้างต้นพฤติกรรมด้านสุขภาพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยพฤติกรรมด้านสุขภาพของมนุษย์เป็นผลรวมจากความสามารถและประสบการณ์ในการเรียนรู้ บุคลิกภาพ แรงจูงใจ พัฒนาการ การ

เปลี่ยนแปลงทัศนคติ การแก้ไขปัญหาและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2536 อ้างถึงใน อลิสา ศิริเวชสุนทร, 2555, 1)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพบว่ายังประสบปัญหาเรื่องภาระงาน บุคลากร และอุปกรณ์ในการให้บริการดูแลประชาชน สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับจำนวนประชากรที่รับผิดชอบในพื้นที่ ซึ่งปัญหาที่พบนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการแก้ไขเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเครือข่ายให้ดียิ่งขึ้นสามารถรองรับผู้มารับบริการทางสุขภาพตามพันธกิจของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้อย่างครอบคลุม (สมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี, 2556, 3)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจว่าระบบการทำงานอย่างไรจึงจะสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันการเกิดโรคที่ป้องกันได้ และปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อันตรายต่างๆในสถานที่ปฏิบัติงานได้อันจะส่งผลให้ลดปัญหาคุณภาพการทำงาน ลดลงแล้วยังช่วยชักชวนให้คนเก่งเข้าสู่ระบบการสาธารณสุขมากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคงอยู่ในงานได้นาน มีความสุขกับการทำงานที่ต้องเผชิญกับความทุกข์จากการเจ็บป่วยของผู้รับบริการด้านสุขภาพ ความเครียดและความกดดันในภาวะวิกฤติ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงให้ผู้รับบริการสุขภาพได้รับบริการสุขภาพที่ดี และมีความปลอดภัยเต็มที่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสุขภาพและปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

3. วัสดุอุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยเรื่องนี้ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยอ้างอิงการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ดังตารางที่ 3.1 และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อายุงาน สถานะ ตำแหน่ง รายได้โรคประจำตัว แผนก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบสอบถามปัจจัยทำนายทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ ทรราชวงสาธารณสุข ของ พงษ์ ไตรเกษมศักดิ์(2553, 69-70)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อสุขภาพและปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบสอบถามปัจจัยทำนายทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ ทรราชวงสาธารณสุข ของ พงษ์ ไตรเกษมศักดิ์(2553, 69-70) เกณฑ์การให้คะแนนในคำถามเกี่ยวกับสุขภาพและปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง สาเหตุนั้นเป็นปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาก

ระดับ 3 หมายถึง สาเหตุนั้นเป็นปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สาเหตุนั้นเป็นปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สาเหตุนั้นเป็นปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายในคำถามเกี่ยวกับสุขภาพและปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแบ่งออกเป็น 4 ระดับ มีดังต่อไปนี้ พงษ์ ไตรเกษมศักดิ์(2553, 69-70)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26 – 4.00 แสดงว่า สาเหตุนั้นเป็นปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.25 แสดงว่า สาเหตุนั้น เป็นปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.76 – 2.50 แสดงว่า สาเหตุ นั้นเป็นปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.75 แสดงว่า สาเหตุ นั้น เป็นปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับสภาวะและปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

3.3.2 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยแจ้งให้ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

3.3.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ แจกแบบสอบถาม อ่านแบบสอบถาม ให้ฟังและเปิด โอกาสให้ซักถามข้อสงสัย

3.3.4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความ ถูกต้องของข้อมูล

3.3.5 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ผลการศึกษา ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษจำนวน 116 คนโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์สภาวะและปัญหาสุขภาพของ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขต อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.ผลการวิจัย

1 ข้อมูลทั่วไป

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิด เป็นร้อยละ 89.5 อายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 51- 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.4 สถานภาพส่วนใหญ่สมรส คิด เป็นร้อยละ 59.3ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิศึกษาอยู่ ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.3 อายุงานส่วนใหญ่มีอายุงานอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.7 สถานะส่วนใหญ่มีสถานะเป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 62.8 ตำแหน่งส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงาน สาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 29.2 และมีรายได้ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.7

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่

พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการวางแผน และเครื่องหมายการป้องกันอุบัติเหตุขณะทำงานในที่ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.32

3. ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของสภาวะและปัญหา สุขภาพของเจ้าหน้าที่

1) สิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน โดยจำแนกเป็นรายด้าน มีทั้งหมด 5 ด้านได้แก่ การ จัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้าน เคมีโดยภาพรวมพบว่ามีความเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.83 อยู่ใน ระดับมาก การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ในการทำงานด้านกายภาพโดยภาพรวมพบว่ามีความเฉลี่ย สูงที่สุดเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับมาก การจัดการ สิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านชีวภาพ โดยภาพรวมพบว่ามีความเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.62 อยู่ใน ระดับมาก การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยใน การทำงานด้านการยศาสตร์โดยภาพรวมพบว่ามีความเฉลี่ย สูงที่สุดเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับมาก และ การจัดการ สิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านจิตสังคม โดยภาพรวมพบว่ามีความเฉลี่ยสูงสุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 อยู่ในระดับมาก

2) สุขภาพในการทำงานโดยจำแนกเป็นราย ด้าน มีทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกายโดย ภาพรวมพบว่ามีการผิดปกติในแต่ละเดือนมีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุดเท่ากับ 1.54 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ ด้าน สุขภาพจิตโดยภาพรวมพบว่ามีการผิดปกติในแต่ละ เดือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.71อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1) จำแนกตามเพศพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายเห็นด้วยกับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ตนเองและผู้ป่วยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.22 อยู่ในระดับปานกลางและเพศหญิง เห็นด้วยกับการวางแผนและเครื่องหมายการป้องกันอุบัติเหตุมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับมาก

2) จำแนกตามอายุพบว่าช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี เห็นด้วยกับการวางแผนและเครื่องหมายการป้องกันอุบัติเหตุมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก

3) จำแนกตามสถานภาพพบว่าสถานภาพหม้ายเห็นด้วยกับงานเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่านอยู่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.57 อยู่ในระดับมาก

4) จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเห็นด้วยกับปริมาณงานไม่มากเกินไปกำลังที่มีอยู่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก

5) จำแนกตามอายุงานพบว่าอายุงาน 11-20 ปี เห็นด้วยกับงานเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่านและไม่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก

6) จำแนกตามสถานะพบว่าพนักงานราชการเห็นด้วยกับการณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.45 อยู่ในระดับมาก

7) จำแนกตามตำแหน่งพบว่าเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขเห็นด้วยกับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ตนเองและผู้ป่วยและมีการวางแผนและเครื่องหมายการป้องกันอุบัติเหตุมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก

8) จำแนกตามรายได้พบว่ารายได้ 20,000-25,000 บาทเห็นด้วยกับการวางแผนและเครื่องหมายการป้องกันอุบัติเหตุและมีการการณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.46 อยู่ในระดับมาก

5. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดย

บรรยายในรูปของตารางจำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามเพศ พบว่าด้านเคมีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.83 ด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 ด้านชีวภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.62 ด้านการยศาสตร์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 และด้านจิตสังคมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.31

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามอายุ พบว่าด้านเคมีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.83 ด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 ด้านชีวภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.62 ด้านการยศาสตร์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 และด้านจิตสังคมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.31

3) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามสถานภาพ พบว่าด้านเคมีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.83 ด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 ด้านชีวภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.62 ด้านการยศาสตร์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 และด้านจิตสังคมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.31

4) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าด้านเคมีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.83 ด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 ด้านชีวภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.62

งาน พบว่ามีอาการผิดปกติทางสุขภาพในการทำงานในแต่ละเดือนด้านสุขภาพกายโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.54 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และด้านสุขภาพจิตโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.71 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามสถานะ พบว่ามีอาการผิดปกติทางสุขภาพในการทำงานในแต่ละเดือนด้านสุขภาพกายโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.54 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และด้านสุขภาพจิตโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.71 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

7) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามตำแหน่ง พบว่ามีอาการผิดปกติทางสุขภาพในการทำงานในแต่ละเดือนด้านสุขภาพกายโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.54 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และด้านสุขภาพจิตโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.71 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

8) การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพในการทำงานในด้านๆ ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยบรรยายในรูปของตารางจำแนกตามรายได้ พบว่ามีอาการผิดปกติทางสุขภาพในการทำงานในแต่ละเดือนด้านสุขภาพกายโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.54 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และด้านสุขภาพจิตโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 1.71 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าการศึกษาเรื่องสุขภาพและปัญหาสุขภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยภาพรวมพบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเห็นด้วยกับความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปริมาณงานไม่มากเกินไปกำลังที่มีอยู่และงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานของบุคลากรอื่นจัดการสิ่งแวดล้อมในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์ ด้านกายภาพและด้านจิตสังคมตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาประเด็นสุขภาวะและปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ในประเด็นด้านเคมี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี หน่วยงานมีการจัดเตรียม ฝาปิดจุก ถุงมือ แวนตา ฝักันเปื้อน ไว้สำหรับผสม สารเคมี มาเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาเป็นหน่วยงานของท่านมีการจัดเก็บสารเคมีที่ใช้ในหน่วยงานโดยแยกเป็นสัดส่วนตามลำดับ

ด้านชีวภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี หน่วยงานมีการแยกถังขยะปนเปื้อนที่ติดเชื้อและไม่ติดเชื้อออกจากกันอย่างชัดเจนมาเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาเป็นผู้ปฏิบัติงานทุกสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย เช่น แวนตา ฝาปิดจุก สวมถุงมือในขณะที่ปฏิบัติงานที่สัมผัสกับสารคัดหลั่ง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของ (AORN, 2016: Samia, 2013 : อ้างถึงใน พงษ์ ไตรเกษมศักดิ์, 2553, 98) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการป้องกันการติดเชื้อจากผู้ปฏิบัติงานและผู้ปฏิบัติงานสู่ผู้ป่วยซึ่งเป็นการจัดการด้านชีวภาพ มีวิธีแนวทางการปฏิบัติงานในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคที่มีความทันสมัย โดยหน่วยงานให้ปฏิบัติงานโดยยึดหลัก Standard Precaution และ Transmission-based Precaution และปฏิบัติตามแนวทางของหน่วยงานก่อให้เกิดผลดีต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเนื่องจากไม่เกิดการติดเชื้อจากการปฏิบัติงาน

ด้านการยศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี หน่วยงานมีเตียงที่มีระบบการปรับระดับความสูง,ท่าในการจัดทำผู้ป่วย เพื่อผ่อนแรงผู้ปฏิบัติงานในการปรับระดับเตียงผู้ป่วยมาเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาเป็นหน่วยงานมีการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องย้ายผู้ป่วย เช่น Pad slide แก่ผู้ปฏิบัติงานให้พร้อมใช้อย่างเพียงพอและหน่วยงานมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการทำงานที่ปลอดภัยให้กับบุคลากรปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศพบว่าบุคลากรขาดข้อมูลข่าวสารทางด้านการยศาสตร์และต้องใช้เวลาแก้ปัญหาทางด้านวิศวกรรมร่วมด้วยกับการออกแบบการทำงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ให้สอดคล้อง

กับศัลยกรรมและข้อจำกัดของสรีระและกายภาพของบุคคลแต่ละคน (พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ, 2548 : 297) ด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีหน่วยงานมีมาตรการจัดการเรื่องป้องกันการลื่นหกล้มในการปฏิบัติงาน เช่น ติดป้ายเตือนเป็นอันดับหนึ่งรองลงเป็นหน่วยงานมีกระบวนการตรวจประเมินระดับเสียงรบกวนจากเครื่องมือใช้ในหน่วยงานอยู่เสมอ เช่น เครื่องปรับอากาศ ล้อรถเข็น ฯลฯ ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจาก เสียง แสงสว่างและอุณหภูมิ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติตามธรรมชาติไม่สามารถตรวจสอบหรือติดตามความคุมได้เป็นมาตรฐานขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ สมพลกรัง, 2542, 3-4 พบว่า เสียง แสงสว่างและอุณหภูมิในโรงพยาบาลมหาราชานครราชศรีมา มีการควบคุมได้ระดับมาตรฐานโดยนักวิชาการจัดสภาพงานกระทรวงมหาดไทย

ด้านจิตสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดโดยมีการจัดประชุมอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาด้านสุขภาพเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาเป็นการจัดให้มีห้องนอนเวรสำหรับเจ้าหน้าที่หรือที่นั่งพักผ่อนคลายความเครียดจากการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกรณ์ เอกกิตติ และคณะ, 2550, 67-70 ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางจิตสังคมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในอันดับที่ดีมีสัมพันธ์ภาพที่ดีอยู่บนพื้นฐานของการเป็นกัลยามิตรที่ดีต่อกัน การทำงานเป็นไปด้วยความเอื้ออาทรเป็นห่วงเป็นใยกันมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน

สุขภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยภาพรวมพบว่ามีอาการผิดปกติจากการทำงานในแต่ละเดือนโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พงษ์ ไตรเกษมศักดิ์, 2553, 118-119 ได้ศึกษาปัจจัยการทำนายปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่ามีภาวะสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความรู้ทางด้านสาธารณสุขและเป็นอาชีพที่เข้าถึงการบริการทางการแพทย์และการรักษาทางการแพทย์ได้งายและสะดวกทำให้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงโดยมีสุขภาพในการทำงานด้านสุขภาพจิต และด้านสุขภาพกายตามลำดับดังนี้

ในประเด็นด้านสุขภาพจิตพบว่าโดยภาพรวมมีอาการผิดปกติในแต่ละเดือนอยู่ในระดับน้อยที่สุดโดยมีอาการเวลาทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงข้างๆท่านจะทำงาน

ต่อไปไม่ได้และท่านรู้สึกว่าคุณเองเป็นคนที่สนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นานอยู่ในระดับน้อยซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลดาวัลย์ ประทีปชัยกูร, 2551, 157 ได้ศึกษาภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากรคณะสาธารณสุขมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ผลการศึกษาพบว่ามีความสุขภาพจิตอยู่ในระดับดีเท่าคนทั่วไปแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติ อาจจะเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะสามารถเผชิญ และจัดการแก้ไขทุกข์ร้อนและปัญหาของตนได้อย่างสร้างสรรค์ และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี ซึ่งแสดงถึงการมีความมั่นคงด้านการประกอบอาชีพ

ด้านสุขภาพกายพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดโดยมีอาการปวดเมื่อยร่างกาย ปวดบริเวณน่องและข้อเท้าอยู่ในระดับปานกลางพบว่าเป็นปัญหามากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภินันท์ ประยูรวงษ์, 2556, 60-61 ได้ศึกษาปัญหาสุขภาพจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจังหวัดปราจีนบุรีพบว่าปัญหาสุขภาพในการทำงานในหนึ่งเดือนโดยปัญหาที่พบมากที่สุดคืออาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อโดยเฉพาะบริเวณ คอ ไหล่ และหลังส่วนล่างพบว่าในขณะที่ทำงานส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ต้องบิด เอี้ยว ลำตัวหรือโค้งงอขณะนั่งหรือยืนทำงานรวมทั้งต้องมีการยกเคลื่อนย้ายวัสดุ โดยการยกขึ้นยกลงผลกตึงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสุขภาพและปัญหาสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1) ในการปฏิบัติงานฝ่ายบุคคลควรเข้ามาวิเคราะห์ในเรื่องของปริมาณงานที่มากเกินไปกำลังที่มีอยู่ต่อไป

2) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานควรมีการจัดประชุมอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาด้านสุขภาพและจัดให้มีห้องนอนเวรสำหรับเจ้าหน้าที่หรือที่นั่งพักผ่อนคลายความเครียดจากการปฏิบัติงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีสุขภาพจิตที่ดีมากขึ้น

3) สุขภาพในการทำงานควรมีการเฝ้าระวังและจัดการปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างเป็นระบบ

โดยเฉพาะปัญหาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อจากการทำงานอย่างต่อเนื่อง

6. บรรณานุกรม

- กรรณิกา ปญญาวงศ์และพนัส พุกฤษ์สุนันท์. (2555). เอกสารประกอบการเรียนวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม. สาขาวิชาการจัดการสุขภาพศาสตร์. สถาบันชุมชนกระทรวงสาธารณสุข. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. กรอบยุทธศาสตร์งานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคระดับชาติปี (2554- 2558). กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์; 2554.
- กานดา จันทร์แย้ม และ อรุณรัตน์ สารวิโรจน์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่. (วิทยานิพนธ์ คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา).
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ และประชาติปี กะทา. (2551). สุขภาพปฐมภูมิบริการปฐมภูมิจากปรัชญาสู่การปฏิบัติการสุขภาพมิติใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2. มีดีกราฟิก. กรุงเทพฯ
- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 12. (2559). แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่12. กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี.
- จิรภูมิ เขียวเกียรติประดับ. (2552). การศึกษาผลการยกฐานะสถานีอนามัยเป็นโรงพยาบาลบางกรวยต่อการบริการด้านสุขภาพประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัด นนทบุรี. (วิทยานิพนธ์, วิทยาลัยราชพฤกษ์).
- ฉวีวรรณ ชมพูเขา. (2550). บทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์. สำนักงานสาธารณสุข. กาฬสินธุ์.
- ชาลินี พรตเจริญ. (2556). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ทิพากร สายเพชร. (2552). ความเครียดจากการทำงานและสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพสังกัด

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนครนายก ประเทศไทย.(วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพยาบาลสาธารณสุขบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล).

- ธารีพร ตติยบุญสูง. (2544). ความคิดเห็นและการปฏิบัติในการส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว. (วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นพรัตน์ กิ่งแก้ว. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์).
- นิคม มูลเมือง. (2544). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพทางเพศของชายบริการทางเพศ. (วิทยานิพนธ์คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บังอร สิทธิ. (2557). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู. สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปณณธร ชัชวรัตน์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพะเยา. (วิทยานิพนธ์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พะเยา).
- ปริญทร์ ศรีศศลักษณ์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง กระทรวงสาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน).
- พจณี ไตรเกษมศักดิ์. (2553). ปัจจัยทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์กระทรวงสาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญา

- พยาบาลศาสตร์บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์,
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์).
- พิศมัย จันทวิมล. (2541). นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2541 พิมพ์ครั้งที่ 2.
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. กรุงเทพฯ
ลดาวัลย์ ประทีปชัยกุล. ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสร้าง
เสริมสุขภาพของบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์.
สงขลานครินทร์เวชสาร.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณวิมล เมฆวิมล. (2553). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ
ของประชาชนในพื้นที่ฝึกปฏิบัติงานของ
นักศึกษาสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์.
(วิทยานิพนธ์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).
- วิภาพร พาศิยานุกุล. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณภาพชีวิตการทำงานและภาวะสุขภาพของ
พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐจังหวัด
ระยอง. (วิทยานิพนธ์ สาขาพยาบาล
- สาธารณสุขบัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหิดล).
- สมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี. (2557). การประเมินความ
ต้องการจำเป็นในการบริการดูแลสุขภาพ
ผู้สูงอายุของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- อภันตรี ประยูรวงษ์. (2556). ปัญหาสุขภาพจากการ
ทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
เจ้าพระยาอภัยภูเบศรจังหวัดปราจีนบุรี.
วารสารทางการพยาบาลสาธารณสุข. กลุ่มงาน
อาชีวเวชกรรม โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบ
ศร. จังหวัดปราจีนบุรี
- อลิสา ศิริเวชสุนทร. (2555). แนวทางการทำงานสร้าง
เสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล. วารสารพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข. นักรัพยาการบุคคล
ชำนาญการพิเศษ, สถาบันพระบรมราชชนก.